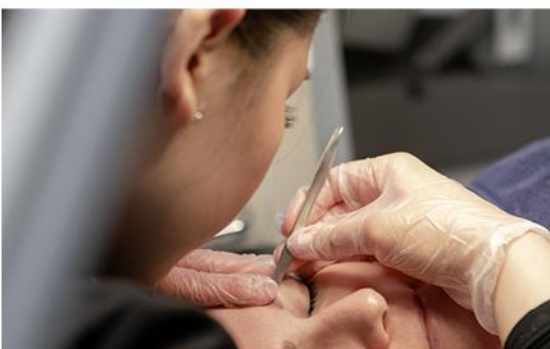

ARVIOINTIKERTOMUS 2024

Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia

SISÄLLYSLUETTELO

Arviointikertomus 2024 3

1. Tarkastustoiminta 4

1.1. Tarkastuslautakunnan kokoonpano.....4

1.2. Tarkastuspalvelut4

1.3. Sidonnaisuusrekisteri.....5

1.4. Edellisen vuoden arviointikertomuksen huomiot.....5

1.5. Arvioinnin kohdentaminen5

2. Talousarviotavoitteiden toteutuminen 6

2.1. Tavoitteet vuodelle 2024.....6

2.2. Toiminnalliset tavoitteet6

2.3. Tulokortin mittariarvojen saavuttaminen9

2.4. Taloudellisten tavoitteiden saavuttaminen.....11

3. Yhteenveto..... 12

ARVIOINTIKERTOMUS 2024

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on Kuntalain 121§:n mukaisesti valmistella hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko yhtymäkokouksen asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Lisäksi tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos taseessa on kattamatonta alijäämää. Lautakunnan on huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta, sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamisesta sekä valmistella esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

1. TARKASTUSTOIMINTA

1.1. Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnian tarkastuslautakunta muodostuu kolmesta jäsenestä. Yhtymäkokouksen asettamassa tarkastuslautakunnassa ovat toimintavuonna 2024 toimineet seuraavat jäsenet:

Jäsen:

Jyrki Seppänen, pj., Espoo

Risto Nevanlinna, varapj., Espoo

Tiina Rintamäki-Ovaska, Kauniainen

Varajäsen:

Emma Holsti, Espoo

Satu Ramsland, Espoo

Harri Fagerlund, Kauniainen

Tarkastuslautakunta on kokoontunut tilikauden 2024 arviointiin liittyen kuusi kertaa.

Päätöksenteko tarkastuslautakunnan kokouksissa on tapahtunut puheenjohtajan esittelystä. Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut kuntayhtymän vastuunalainen tilintarkastaja.

1.2. Tarkastuspalvelut

Kuntayhtymän tilintarkastajana on toiminut KPMG Julkistarkastus Oy ja yhtiön nimeämänä vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut KHT, JHT Juha Huuskonen. Vastuunalainen tilintarkastaja on osallistunut tarkastuslautakunnan kokouksiin.

Tilintarkastusyhteisö on suorittanut vuoden 2024 tarkastuksen ennalta laaditun tarkastusohjelman mukaisesti. Vastuunalainen tilintarkastaja on raportoinut suorittamistaan tarkastuksista tarkastuslautakunnalle ja antanut kuntalain 125 §:n mukaisen tilintarkastuskertomuksen.

Tarkastuslautakunta on tilikauden 2024 aikana kilpailuttanut tilintarkastuspalvelut. Yhtymäkokous päätti 13.12.2024 valita kuntayhtymän tilintarkastajaksi vuosille 2025-2026 tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab:n. Sopimusta on mahdollista jatkaa optiovuosilla 2027-2028.

1.3. Sidonnaisuusrekisteri

Kuntalain 121 §:n 5 kohdan mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on valvoa sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset yhtymäkokoukselle tiedoksi. Tarkastuslautakunta on käsitellyt ja hyväksynyt kuntayhtymälle toimitetut sidonnaisuusilmoitukset ja päättänyt toimittaa ne yhtymäkokoukselle tiedoksi.

1.4. Edellisen vuoden arviointikertomuksen huomiot

Yhtymähallitus antoi vastineen kokouksessaan 29.8.2024 tarkastuslautakunnan vuoden 2023 arviointikertomuksessa esittämiin havaintoihin. Tarkastuslautakunta on käsitellyt saadun vastineen ja merkinnyt sen tiedoksi.

1.5. Arvioinnin kohdentaminen

Painopiste arviointikertomuksessa on toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arvioinnissa. Tarkastuslautakunta on perehtynyt yhtymäkokouksen asettamiin tavoitteisiin ja yhtymähallituksen toimintakertomuksessa esittämään tavoitteiden toteutumisesta koskevaan raportointiin. Niin ikään lautakunta on perehtynyt kuntayhtymän toimintaan saamiensa selvitysten avulla.

Toimintakertomuksessa on esitetty erikseen Espoon kaupungin konserniyhteisöilleen asettamien talousarviotavoitteiden toteutuminen sekä jäsenkuntien Omnian talousarviossa asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen. Toimintakertomuksessa on myös annettu katsaus Omnian konserniyksiköiden tavoitteiden toteutumisesta.

Lautakunta on osana arviointia kuullut eri toiminnoista vastaavien vastuuhenkilöiden antamia selvityksiä kuntayhtymän toiminnasta ja taloudesta. Tarkastuslautakunta on osana vuoden 2024 arviointia perehtynyt mm. seuraaviin aihepiireihin: yhteistoimintamenettelyt Omniassa, Omnian organisaatiouudistus, Kirkkokadun toimipisteen toiminnalliset muutokset, tilasuunnittelu, ammatillisen koulutuksen rahoitus ja toiminnanohjauskokeilu sekä talousarviovalmistelu.

Arviointikertomuksessa ei erikseen arvioida niiden saavutettujen tavoitteiden toteutumista, joista tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan on esitetty riittävät tiedot toimintakertomuksessa.

2. TALOUSARVIOTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

2.1. Tavoitteet vuodelle 2024

Yhtymäkokouksen vuodelle 2024 vahvistamat tavoitteet Omnialle on kuvattu kuntayhtymän talousarviossa. Tavoitteet muodostuvat toiminnallisista tavoitteista, tulokorttitavoitteista, Espoo-konsernin asettamista tavoitteista sekä Omnian konserniyhteisöille asetetuista tavoitteista. Lisäksi talousarviossa on vahvistettu vuodelle 2024 sitovat määrärahatavoitteet.

2.2. Toiminnalliset tavoitteet

Kuntalain mukaan tilinpäätökseen sisältyvässä toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta.

Omnian strategiassa on määritelty neljä strategista valintaa, joista johdetaan toiminnan vuosittaiset tavoitteet. Talousarviossa 2024 Omnian toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet vuodelle 2024 on määritelty näiden strategisten valintojen pohjalta:

- Edelläkävijyyteen valmentavaa johtajuutta ja johtamista
- Työelämän ja jäsenkuntien muuttuviin tarpeisiin vastaavaa osaamista ja osaajia
- Oppijoiden onnistumisen varmistavaa osaamista ja sujuvat palvelupolut
- Henkilöstön hyvinvointia vahvistavaa yhteistyötä ja yhteisöllisyyttä

Kullekin strategiselle valinnalle on talousarviossa määritelty kaksi strategista tavoitetta ja toimenpiteet vuodelle 2024. Toiminnallisten talousarviotavoitteiden toteutuminen on esitetty toimintakertomuksen kohdassa 2.1. Seuraavassa on esitetty tarkastuslautakunnan arvioita tavoitteiden toteutumisesta keskittyen erityisesti niihin tavoitteisiin, joita ei saavutettu.

Edelläkävijyyteen valmentavaa johtajuutta ja johtamista

Strateginen tavoite ”Luottamus Omniaa kohtaan kehittyi”: Yhdeksi osatavoitteeksi oli asetettu, että ”Toimeenpanemme Omnian tilaohjelmaa uusien tilojen suunnittelulla ja nykyisiä tiloja kunnostamalla”. Talousarviossa oli varauduttu Kiviruukin uudishankkeen suunnitteluun 3 milj. euron määrärahalla mutta toteuma jäi murto-osaan tästä. Vuodelle 2024 suunniteltu Upseerinkadun keittiö peruserin siirtyi vuodelle 2025. Kirkkokadun toimipisteessä toteutettiin tilamuutoksia, joilla kehitettiin toimipisteen tilatehokkuutta ja käytettävyyttä.

Strateginen tavoite ”Toiminta tehostuu ja talous tasapainottuu”: Tavoitteeksi oli asetettu, että ”Selkeytämme vastuuta ja johtamisrakenteita”. Toimintakertomuksen mukaan tehdystä kehittämistyöstä huolimatta henkilöstön kokemus ei ole kehittynyt positiiviseen suuntaan ja tavoitetta ei saavutettu. Tuloksissa on ollut suurta hajontaa eri yksiköiden välillä. Tavoitteena oli myös pienentää henkilöstökulujen osuutta suhteessa toimintatuottoihin. Tältä osin tavoitteeseen ei päästy, vaan henkilöstökulut olivat 70,8 % kun vastaava suhdeluku edellisenä vuonna oli 69,8 %. Huomioitavaa kuitenkin on, että henkilöstökulut jäivät alle budjetoidun mutta samalla hankerahoituksen tuotot jäivät edellisvuotta pienemmiksi.

Työelämän ja jäsenkuntien muuttuviin tarpeisiin vastaavaa osaamista ja osaajia

Strateginen tavoite ”Työelämän kokemus Omniasta kehittyy myönteisesti”: Yhdeksi tavoitteeksi oli asetettu työelämän suositteluindeksi, tavoitelukuna NPS 47. Tältä osin toteumaksi jäi NPS 32, joten tavoitetta ei saavutettu. Jäsenkuntien kokemusta kuvaavan tavoitteen yhdeksi toimenpiteeksi oli määritelty jäsenkuntien sopimusten päivittäminen siten, että sopimukset ja niihin kirjatut tavoitteet ovat käytössä 2025 suunnittelun pohjana. Toimintakertomuksen mukaan pääosa Espoon sopimuspäivityksistä ajoittuu vuoteen 2025.

Oppijoiden onnistumisen varmistavaa osaamista ja sujuvat palvelupolut

Strateginen tavoite ”Opiskelijakokemus kehittyy myönteisesti”: Tavoitteeksi oli asetettu opiskelijan suositteluindeksin tavoiteluku NPS>40. Toimintakertomuksen mukaan palautemallin käyttöönotto edellyttää vielä järjestelmää, jonka kilpailutus toteutuu alkuvuonna 2025. Järjestelmä mahdollistaa vuoden 2025 aikana opiskelijakokemuksen kehityksen mittaamisen. Vuoden 2024 osalta tavoitteen osalta ei ollut vielä käytettävissä mitattua toteumaa.

Strateginen tavoite ”Opiskelijatulokset paranevat”: Tavoitteeseen on yhtenä toimenpiteenä kytkeyty ”mahdollistamme joustavat siirtymät koulutusten ja palvelujen välillä”. Toimintakertomuksen mukaan joustavuus tutkintoa edeltävistä koulutuksista toisen aseteen opintoihin ei toteudu tai se toteutuu satunnaisesti. Siirtymille on asetettu tavoitearvot ja sisäisten siirtymien prosessia on kehitetty. Käytännössä monessa tapauksessa siirtymäpolku voi pysähtyä kielitetausvaiheeseen.

Henkilöstön hyvinvointia vahvistavaa yhteistyötä ja yhteisöllisyyttä

Strateginen tavoite ”Henkilöstökokemus kehitty myönteisesti”: Talousarviossa henkilöstötutkimusta koskevaksi tavoitteeksi kysymykseen ”suositteletko Omniaa työnantajana” oli asteikolla 1-4 asetettu tavoitearvoksi >3,2. Toimintakertomuksessa vastaavaa tunnuslukua ei ole raportoitu. Toimintakertomuksessa on kuvattu Pulssi-kyselyn tuloksia (toteuma toukokuussa 49,1 ja marraskuussa 48,0) ja todettu, että henkilöstökokemus ei ole kehittynyt talousarviossa asetetulla tavalla. Yt-neuvottelut ja henkilöstövähennykset vaikuttavat todennäköisesti tuloksiin.

Strateginen tavoite ”Yhteistyö omnialaisten kesken kehitty myönteisesti”: Toimintakertomuksessa on todettu, että henkilöstökyselyn tulos väitteen ”Omnia luo hyvät edellytykset henkilöstön työhyvinvoinnille” osalta tavoitteeseen tuloksen parantumisesta ei päästy. Varsinaisen yhteistyön edistämistä koskevan väitteen osalta kyselytuloksen perusteella tavoite saavutettiin.

Tarkastuslautakunnan arvio

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan talousarvioon kirjatut toiminnalliset tavoitteet ovat laaja-alaisia ja perustuvat Omnian strategiaan. Neljälle strategiselle valinnalle on määritelty kaksi strategista tavoitetta, tavoitetta kuvaava indikaattori ja tälle tavoitearvo sekä toimenpiteitä, joille edelleen tavoitearvoja. Tavoitteiden moniportaisuus voi tehdä arvioinnin haastavaksi, joskin toimintakertomuksessa on kuvattu kunkin tavoitteen toteumaa. Osittain tavoitteiden nimeäminen ei ole kaikilta osin yhdenmukaista talousarviossa ja toimintakertomuksessa. Talousarviossa strategiset tavoitteet on esitetty taulukkomuodossa. Vastaavan muodon soveltaminen myös toteumaraportoinnissa voisi parantaa raportoinnin luettavuutta. Useiden mittareiden osalta hyödyllistä informaatiota olisi toteumatiedon ja tavoitteen vertaamisen lisäksi myös toteuman kehittymisen kuvaaminen suhteessa edellisvuosiin, mikäli vastaava tunnusluku on olemassa.

Tilikauden aikana loppuunsaattatut yt-neuvottelut ja henkilöstövähennykset vaikuttavat väistämättä henkilöstön kokemusta kuvaaviin tuloksiin. Henkilöstön välistä yhteistyötä kuvaavien tavoitteiden toteumissa on kuitenkin nähtävissä positiivisia tuloksia.

Opiskelijoita koskevien tavoitteiden osalta positiivisena voidaan nähdä keskeytysten aleneminen. Omniassa on panostettu uusiin oppimisympäristöihin ja tätä panostusta on suositeltavaa jatkaa. Eräänä huolen aiheena voidaan nähdä opintopolkujen ja joustavien siirtymien kehittyminen koulutusten ja palvelujen välillä.

Strategisen tilasuunnittelun osalta kuntayhtymän talousarviossa on varauduttu tuleviin uudisrakennus- ja perusparannushankkeisiin. Investointien osalta 2024 toteuma jäi vähäiseksi ja vuodelle 2024 suunnitellut hankkeet siirtyivät pääosin vuodelle 2025.

2.3. Tulokortin mittariarvojen saavuttaminen

Toimintakertomuksen kohdassa 2.2. on kuvattu tulokortissa kuvattujen mittariarvojen toteutuminen. Valtaosa tavoitteista saavutettiin. Tavoitearvoa ei saavutettu seuraavien mittareiden osalta:

Aikuisten perusopetuksen opiskelijoiden suorittamat kurssit

Aikuisten perusopetuksen opiskelijoiden suorittamien kurssien määrätavoitteeksi oli asetettu 8500 ja toteumaksi tuli 8377 kurssia. Aikuisten perusopetuksessa on tapahtunut merkittävää kasvua edellisvuoteen, jolloin toteuma oli 7146 kurssia.

Osaamiskeskuksen uusien asiakkaiden määrä

Osaamiskeskuksen uusien asiakkaiden määrätavoite oli 600 ja toteuma 443. Vuonna 2023 asiakkaiden toteutunut määrä oli 719.

Työväenopiston toteutuneet opetustunnit

Työväenopiston opetustuntitavoitteeksi oli asetettu 63000 ja toteuma jäi tavoitteen alapuolelle ollen 59003. Toteuma on ollut viime vuodet laskeva.

Osaamiskeskuksen uusien asiakkaiden määrä

Mittarin tavoitteeksi oli asetettu 600 ja toteumaksi muodostui 577. Toteumassa on kuitenkin merkittävää kasvua vuoteen 2023, jolloin toteuma oli 443.

Ulkoisen hankerahoitus (1000 €)

Ulkoisen rahoituksen tavoitteeksi oli asetettu 2600 t€. Toteumaksi muodostui 2334 t€, mikä on myös edellisvuotta pienempi.

Tarkastuslautakunnan arvio

Vuoden 2024 tulokorttitavoitteet onnistuttiin valtaosin saavuttamaan. Opiskelijavuosikertymässä toteuma ylitti vuoden 2023 tason. Myös tutkintojen määrä jatkoi kasvua. Omnian toiminta-alueella ammatillisen koulutuksen suosio nuorten keskuudessa on suhteellisesti alhainen verrattuna lukiokoulutukseen, mikä tuo Omnialle erityisiä haasteita tavoitteiden saavuttamisen osalta.

Ammatillisen koulutuksen rahoitukseen on kohdistettu leikkauksia ja osana kokonaisrahoitusta myös ulkopuolisen hankerahoituksen mahdollisuudet on syytä hyödyntää täysimääräisesti. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että hanketoiminnan tavoitteita seurataan systemaattisesti ja rahoitus hyödynnetään täysimääräisesti silloin, kun se tukee Omnian tavoitteita.

Tarkastuslautakunta kiinnittää edelleen huomiota tavoitteiden seurannan merkitykseen osana päivittäistä toimintaa ja johtamista. Omnian toiminta on laaja-alaista ja toimintaympäristö sekä rahoitusmalli muutoksessa. Tavoitteiden määrittelyjä sekä raportoinnin työkaluja ja menettelytapoja on suositeltavaa arvioida säännönmukaisesti.

2.4. Taloudellisten tavoitteiden saavuttaminen

Käyttötalouden sitovana tavoitteena oli kuntayhtymän toimintakate, joka oli budjetoitu 1,8 milj. euroa alijäämiseksi. Tilikauden toimintakate toteutui 1,6 milj. euroa ylijäämäisenä, joten sitova katetaso toteutui 3,4 milj. euroa budjetoitua parempana. Myönteiseen lopputulokseen vaikutti sekä toimintatuottojen ennakoitua suurempi toteuma että saavutetut kustannussäästöt. Yt-neuvottelujen seurauksena henkilöstömäärä väheni ja henkilöstökulut toteutuivat budjetoitua pienempinä.

Tuloslaskelmaosassa sitovaksi tavoitteeksi oli asetettu rahoitustuotot ja -kulut netto. Tavoiteta-soksi oli asetettu 500 euroa ja toteumaksi muodostui 2,7 milj. euroa. Toteumaa selittää osaltaan rahoitusarvopareiden arvon nousu tilikauden aikana ja salkkujen uudelleenallokointien kautta realisoituneet myyntivoitot.

Investointiosassa investointien toteumaksi muodostui 0,7 milj. euroa, kun talousarviossa investointeihin oli budjetoitu 4,0 milj. euroa. Tavoitteen alhaista toteumaan selittää pääosin Kiviruukkiin sijoittuvan uudisrakennuskohteen suunnittelun viivästyminen.

Tilikauden ylijäämäksi muodostui 2,4 milj. euroa. Edellisellä tilikaudella alijäämää muodostui 1,9 milj. euroa.

Tytäryhtiö Omnia Koulutus Oy:lle oli asetettu tavoitteeksi positiivisen tuloksen saavuttaminen. Yhtiön tilikauden tulos oli noin 4 tuhatta euroa, joten tavoite saavutettiin.

Tarkastuslautakunnan arvio

Tilikauden taloudellinen tulos toteutui budjetoitua parempana. Kuntayhtymä onnistui sopeuttamaan toimintakuluja tuottojen kehitystä vastaavasti ja tilikauden tulos muodostui ylijäämäiseksi. Omnia on käynyt läpi raskaan yt-prosessin, mutta talouden näkökulmasta toteutetut toimenpiteet ovat olleet tuloksellisia.

Omnian taseasema on edelleen vahva. Kuntayhtymällä ei ole pitkäaikaista lainaa ja rahoitusasema on hyvä. Kertynyttä rahoitusvarallisuutta tullaan käyttämään tulevana vuosina taloussuunnitelman mukaisiin investointeihin, jotka ovat suuruusluokaltaan mittavia. Tulevan taloudenhallinnan näkökulmasta investointihankkeiden hallittu toteuttaminen on ensiarvoisen tärkeää.

Ammatillisen koulutuksen rahoitukseen on kohdistettu leikkauksia, ja Omnia on joutunut sopeuttamaan toimintakuluja. Tulevat rahoitusmallin muutokset edellyttävät taloudelta ajantasaista seurantaa ja ennakointia, jotta talouden tasapaino pystytään ylläpitämään.

3. YHTEENVETO

Yhteenvetona toimintavuoden 2024 osalta tarkastuslautakunta toteaa arvionaan, että kuntayhtymän tilinpäätökseen sisältyvässä toimintakertomuksessa on annettu kattavasti tiedot yhtymäkokouksen asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. Monilta osin tavoitteet saavutettiin. Omnia kävi läpi yt-menettelyt, jotka ovat vaikuttaneet henkilöstömäärään ja henkilöstötyytyväisyyteen. Talouden näkökulmasta tuloksen kääntämistä tappiollisesti ylijäämäiseksi voidaan pitää onnistumisena.

Ammatillinen koulutus on edelleen muutospaineiden kohteena. Rahoitusmallin muutos edellyttää reagointia ja tavoitteiden painottamista rahoituksen kannalta merkittäviin seikkoihin. Vaikuttavuusindikaattorien merkitys rahoituksessa tulee kasvamaan nykyisestä. Tulevaisuuden kannalta merkittävän näkymän tuo ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilulaki, joka avaa uusia mahdollisuuksia ja toimintavapauksia kokeiluun hyväksyttävillä koulutuksenjärjestäjille. Omnia tavoittelee osaltaan pääsyä kokeilun piiriin.

Rahoitukseen ja toimintaympäristöön liittyvät muutoksen heijastuvat luonnollisesti tarpeeseen päivittää toiminnallisia tavoitteita. Pitkän aikavälin seurannan näkökulmassa tavoitteissa olisi kuitenkin hyödyllistä ylläpitää myös tiettyä jatkuvuutta, jotta tuloksellisuuden ajallista kehittymistä pystytään seuraamaan.

Tarkastuslautakunta kiittää kuntayhtymän henkilökuntaa ja johtoa tuloksellisesta toiminnasta. Monipuoliselle ammatilliselle osaamiselle on tarvetta ja ammatillisen koulutuksen vetovoima kaipaa nostetta. Tarkastuslautakunta kannustaa omnialaisia jatkamaan hyvää työtä ammatillisen koulutuksen kehittämiseksi ja positiivisen tarinan viestimiseksi.

Espoossa, 15. päivänä huhtikuuta 2025

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia

Jyrki Seppänen

Risto Nevanlinna

Tiina Rintamäki-Ovaska

Puheenjohtaja

Varapuheenjohtaja

Jäsen

